

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

Tahad punuda pärga, — iga õieke selleks tuleb noppida!

Tänast lehte 8 külge.

Ilmub igal laupäeval kogu kooliaasta.

Tellimishind postiga:

1 kuu . . . 20 senti | 3 kuud . 50 senti.
2 " . . . 40 " | 6 " . . . 1 kr.,
aastakätk Kr. 1,50

Aadressi muutmine 25 senti.

Kuulutuste hinnad:

Kuulutuse küljel 5 senti m/m., lehe ees 10 s. m/m. Tekstis 12 s. m/m. Tekstis teksti kirjaga 15 senti m/m. ilhe veeru laiusest.

Kuulutuste vastuvõtm. kesknäd. kl. 3-nt.

Posti jooksev arve nr. 2188.

Toimetus ja talitus: Üllikooli tän. nr. 21, Tartus
Tallinna kontor: V.-Roosikrantsi 3, K. K/O. „Töökooll“ raamatukaupluses
Kirjade aadress: „Õpilasteleht“, Tartu. — Postkast 8. Talituse tel. Tartu 80

NR. 9. LAUPÄEV, 3. DETSEMBER 1932 I AASTAK.

Mõnda tööst.

Käsitöönäitusel on hulganäid kauneid käsitöid. Imetleme nende ilu ja korralikkust. Iga üksik niit, iga piste igas töös on inimeste kätetööl!

Kullassepa aknal on kalliskive. Kuidas nad säravad elektrivalgusel! Iga kivi vajab kestmist lihvimist ennem, kui looduslik mineraal omand. kalliskivi läike. Säravaim neist teemant (briljant) on aga eriti kõva ning vajab lõpmata palju tööd temale omase toreduse esiletoomiseks.

Linna tänavad on kogu ulatuses prügitatud; nad on äärestatud suurte kiviehitistega. Aukartust! iga kivi on kohale pandud inimkätega!

Kontserdil mängib klaverikunstnik. Rahvas on väimustatud tema suurest annist. Ta on tõesti andekas. Kuid kui palju vaeva, kui palju harjutusi on kulunud ennem, kui muusika-

andelisest lapsest kasvas kuulus klaverikunstnik!

Maailmakuulus vene kirjanik Tolstoi kirjutas oma suure romaani „Sõda ja rahu“ tervikuna kuus korda ümber; üksikuid päätükke töötas ta uuesti läbi kümneid kordi. Siis alles ilmumus hiigelteos, mis äratas ja äratab praegugi kogu maailma tähelepanu.

Kuhu silm iganes vaatab, kõikjal näeme inimitöö saavutisi. Olgu see mingi hiigla tehnikalme, kunstiteos, või lihtsalt lapse käsitööke — kõik on enne lõpliku kujud omandamist nõudnud arvamata palju tööd ja vaeva.

Jumal on annud mõnele inimesele kõrge ja avara mõttelennu. Mõttelend aga ei suuda ilma töö abita luua midagi väärtuslikku.

Jumal on loonud suure valmuandega inimesi. And aga üksipäini ei tähenda veel

midagi, kui kestev töö teda ei lihvi. Kui andekas inimene ei ole töökas, ei suuda ta maailmale pakkuda midagi.

Vähem andekad inimesed suudavad suure tööga saavutada sagedasti väga suuri väärtusi, olgu see kunsti, teaduse, või ka lihtsama igapäevase tegevuse alal.

Õpilased koolides teevad iga päev ka suurt tööd. Nende pääülesanne on iseenda kasvatamine: terve ja kauni keha kasvatamine õige eluviisi, võimlemise ja spordi kaudu, tugeva iseloomu kujundamine, tundeilma ja mõistuse harimine õppimise, lugemise, häade eeskujude jm. kaudu.

Terve, meeldiv ja tark inimene — ega temagi ole juhus; ta on samuti suure töö tulemus.

A. Oengo-Johanson.

Ida-Aafrika koolipoisid.

Kui Ali Ben tahab tundi alustada...

Vastutustunne.

Kord Boulogne'i laagris teatas Napoleon, et ta järgmisel hommikul tahab merel korraldada laevastiku ülevaatuset. Keisri määrus teatati admiral Bruix'le, kes aga vaikselt vastas, et ülevaatuset ei saa ette võtta. Ja kui keiser naasis ratsasõidult, kuulis ta, et polnud tehtud mingeid ettevalmistusi. Ta saatis admiralile järele, kes ka kohe ilmus.

„Admiral Bruix,“ ütles keiser, „miks te pole kuulnud mu käsku?“

„Kõrgus,“ vastas admiral aupaklikult, „kindlasti on tulemas tormine ilm. Teie majesteet kindlasti ei taha tarbetult hädaohtu saata nii mõnegi tubli sõduri elu?“

„Admiral,“ hüüdis keiser, kes üha enam vihastas, „ma olen käskinud ja küsin teilt veel kord: mis pärast te pole täitnud mu käsku? Vastutus on minu. Teil tuleb ainult käsku täita.“

„Kõrgus, ma ei või seda täita.“

„Häbematu!“ Ja keiser, kel oli käes ratsapiits, lähenes admiralile ähvardavalt. Bruix astus sammu tahapoole ja pani käe mõõgapidemele.

„Kõrgus,“ ütles ta, „hoidke end!“

Juuresolejad olid kanged hirmust. Keiser seisis liikumata mõne hetke ülestõstetud käega, pilk kiindunud admiralile, kes ikka püsis oma asendis. Lõppeks Napoleon viskas ratsapiitsa põrandale ja Bruix lasi lahti mõõgapära.

„Reserv-admiral Magore,“ ütles keiser, „te täidate mu käsu? Ja teie, admiral Bruix, lahkute Boulogne'ist kahekümne nelja tunni jooksul ja lähete tagasi Hollandisse. Mingel!“

Laevad lahkusid sadamast keisri käsu kohaselt. Aga torm hävitas need ja vähemalt kaks-

kümmend kahurpaati hukkus. Järgmisel päeval meri heitis kaldale üle kahesaja laiba.

Benjamin Constant.

ÜRGMETS.

„Mis on ürgmets?“
„See on üks niisugune mets, kuhu inimese käsi ei ole veel jalgagi saanud.“

UUDISEID.

„Kas oled kuulnud midagi oma naisest pärast seda, kui ta läks autosõidule?“

„Olen küll. Ükskord politseist ja teinekord esimese arstiabi-punktist.“

... siis ta peab oma õpilased palmide otsast alla raputama.

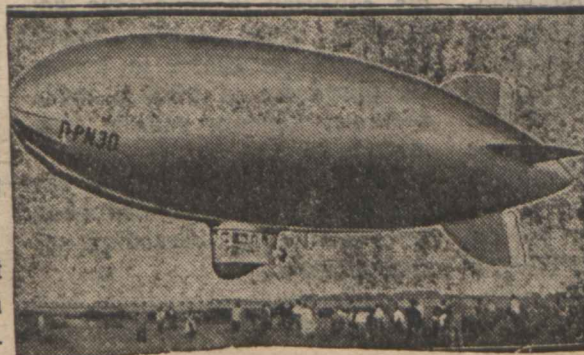
KAH VIGA.

„Kuidas meeldib teile see helifilm?“

„Mis ta meeldib? Mu kaasel on selle kärina pärast nii raske kuulda, mis mina talle kõnelen.“

UUS VAIKE-ÕHULAEV VALMINUD

Pommeris Seddini õhulaevasadamas on valminud uus väike-õhulaev, mis ka juba on sooritanud oma esimese proovilennu. Õhulaeva maht 45 m pikkuse ja 10 m läbimõõdu juures on 2600 kpm. 115 hob-j. mootor annab õhulaevale 86 km/t. kiiruse ja ligikaudu 1000 km tegevusraadiuse.

Kui sikked aedu murdes, tahru ja sulgusid lõhkudes ning lõmaks muljudes neis leiduvaid loomi majade vahel möllas, ruttasid külacided oma loomakesi sulgudest lahti laskma ja karjamaale ajama, sest sääil näis nende elu paremini kindlustatud olevat sikli eest kui tahraias või laudas. Seepärast oli karjamaa nüüd täis suuri ja väikese loomi, küll lehma, mullikaid, vasikaid, lambaid, tallesid, sigu, põrsaid, hanesid, parte ja isegi kanad olid sinna aetud luusima. Naisi ja lapsi oli sääil neid valvamas. Silitati ja kallistati terveks jäänud loomakesi; lapsed hoidsid oma lemmiktallekesi ja kanapojakesi süles. Mõnel lapsel oli ta nimikanake kaenla all, keda varjas hoolikalt, otsekui kartes kulli tulevat röövima seda kallist vara. Kogu karjamaa pikuti ja laiuti oli üle külvatud nende liikuvate, jooksvate, mänglevate ja hüplevate armsate olenditega ja laste ja loomade rõõmus häälitsemine kostis kaugele.

Sinna hulka nüüd sikked tormas hirmsa hooga ähvardades hävitada kõik.

Karjamaal tõusis kohutav hädakisa. Igaüks püüdis kõrvale ajada oma loomakesi kurjakuulutava sikli eest. Aga või siis loomal on inimese aru — ta kipub vägisi tagasi hädaohtu. Kes sai, haaras kinni mõne vähema neljajalgse või mõne sulekandja ja pani sellega plagama metsa poole, jättes teised loomakesed saatuse hooleks. Suuremad lapsed jooksid samuti metsa, kuna väikesed jäid suuri silmi vahtima imelist sõidukit, kuni surmani hirmunud emad ka neid olid haaranud. Kõikjal oli appihüüd ja põgenemine.

Vana Kõntsa Mall oli haaranud tagumistest jalgadest oma kaks rasvast põrsast ja nüüd, üks paremas, teine vasakus käes, Mall lasi sõrki metsa poole, ikka lött-lött! lött-lött!... Pahurad põrsad rabelesid ja kisendasid peletavalt.

Teised tirisid seljas lambaid, kitsekesi või muid vähemaid loomakesi ning rühkisid männiku poole varju otsima. Ainsa silmapilguga karjamaa oli muutunud õudpeks hädaväljaks.

Hirmuks oli ka küllalt põhjust, sest kust sikked üle läks, sinna ta külvas surma ja hukatust. Arvatavasti sikked ka karjamaal oleks surmanud lapsi ja loomi, kui abi ei oleks tulnud sääilt, kust übski ei teadnud seda oodata.

Karjamaale kihutades sikked tabas kohe üht väikest loomade karja. Üle sõites kahest lambast ja ühest vasikast, kes jäid liikumatult lamama, sikked tormas hävitust töotavalt edasi. Veidi eemal kaupmehe tugev piimakari oli rahuliselt rohtu söömas, sääil hulgas oli ka suur turjakas pull. Otse sinna tormas paukuv sikked.

Pull aga oli vahtinud siklit juba siis, kui see möllas majade vahel. Nähtavasti see elukas ei meeldinud pullile, sest ta oli vihaseks puhkinud ja mõiranud. Nüüd, kus sikked lähenes karjale, vihane pull astus talle tee ette, tehes sääiljuures koledat ähvardavat häält. See sündis nii ootamata ja kiirelt, et Mikul enam ei olnud võimalust kõrvale käända, vaid sõitis kurjale pullile otse vastu. See silmapilk oli siklisõitjaile kohutavam kõigist senistest elamustest. Vihase tugeva looma käes sikked on kui pilbas, mille ta võis õhku paisata ja pärast sarvedega ja jalgadega purustada. Kuid ükski inimlik võim ei saanud siin õnnetust ära hoida. Sikked tormas pullile täie hooga lähemale. See lasi pää alla ja seadis sarved valmis, et kallaletungija kui takukoonla paisata õhku. Järgmisel hetkel pidi sündima kohutav õnnetus. Siiski sõit argnes pisut teisiti.

Jõudnud pullini, hirmsasti kihutav sikked ei jäänud õnneks peatuma pulli sarvedele, vaid libises hooga üle pulli pää ja jäi pidama alles turjale. Pull äigas küll

pääga koleda jõugaüles, aga siis oli juba hilja, sest siklit ei olnud enam ta sarvedel.

Seega siklisõitjad olid esiotsa küll pääsnud surmast, aga nende elu rippus kui kuristiku kohal peene niidi otsas, mis võis katkeda iga silmapilk.

Pull, nähes et vastane kadunud ja tundes võorast elukat enda seljal, läks vihast kui marru: tiirles, raputas end, väänles pääga, nagu tahaks sarvedega siklit seljast maha lükata, kaapis jalgadega maad ja pildus mulda kõrgele üles, mõirgas kohutavalt ja pööritas vihast verelevaid silmi, kiskus sarvedega maast üles suuri mäntaid ühes põõsastega ja virutas üle selja enese taha.

Sikked vaarus hällides kahele poole, kuid seisis siiski kaunis kindlasti kohal. Sikli mootor aga töötas vahetpidamata ja sikli rattad, mis nüüd õhus kõlkusid, käisid tühjalt unnates koleda kiiruga ringi. See kõik ärritas looma veel rohkem. Veendudes et vaenlane ei lähe turjalt, vihane pull upitas heitma külili; ise keertades ja pekstes sabaga.

Siklisõitjaile oli selge, et sattudes pulli kätte, nende elutunnikesed on loetud ja elu lõpetatud, seepärast nad olid kõik kahvatud kui surmamõistetud. Mik hoidis sikli juhtpidemeid siiski kindlasti käes, et õnnejuhtumil katsuda põgeneda hädaohest.

Mu kolmas vabrik.

Meie Mahvi päärätik ja papagoi.

Mu koduköögis oli veel kolmas vabrik. Ka siin olin ise vabrikudirektoriks ja tööliseks ühtlasi. Võtsin nüüd käsile värvimise, mis mind kangesti huvitas, riidevärvimise kohe. Tahtsin meelsasti, et meie sini-must-valge lipu taevassinine lõuend meie noorkõtkaste rühma koonduklipus, tuleks minu enese värvimisvabrikust. Nimelt oli koonduklipu valmistamine antud vanakotka poolt meie salga ülesandeks. Tuli tegutseda teaduse, isamaa ning ligimese huvides: olla valmis, alati valmis! See on ju noortele meeldivamaks kohuseks.

Nii siis värvimine — see on ju nii lihtne, kuid ühtlasi huvitav ja salapärane toiming, anda juba kulunud ja tarvitatud asja-

dele, luitunud igapäevasusele värske noor värv, pühapäevakuub, täis ilu ja sära nagu kuldne noorus ja sädelev kevad.

Riideid värvida, mida me seljas kanname, on suur kunstitöö, on oma kätega loodusele kaasaaitamine, loodusele, mis on rikastanud nurmi ja heinamaid lilledega, annud papagoile tema rohelised ja kullakarva kollased ja teised suled, loonud värvidemängu ehase ja koiduse, pilvedesse ja kõrgele taevafoonis, lõpmatu suurde eetri-merre...

Lühidalt öeldes, hakkasin värvijaks. Ja mis kõige huvitavam: meie Mahvi lõi värvimisel minuga kaasa.

Tuleb ainult tähendada teile, et mu senised kordaminekud

saapakreemi ja seebi valmistamises mõjusid Mahvisse raba-valt hästi. Ta kollased kingad hiilgasid nüüd aina nagu noor päike. No, maksis see mul ka vaeva, enne kui nad niisuguseks sain. Seda tegin vaid mina oma uue saapakreemiga, millele varsti tahan võtta patendi.

Ka mu seep kandis välja raske katse pesuköögis. Asi edeneb.

Kui ma eile tähendasin Mahvile oma värvimise kavatsustest, suhtus ta sellesse väga hääkskiitvalt ja nõusolevalt ning lissas veel juure, et kase ja lepa koorega on kaunis tubli riidet värvida. Tema olla proovinud.

Esimeseks katseks andis Mahvi mulle värvida oma vanema pääräti, mis uuestpääst oli olnud ilus valge, veidi kreemikas rätik, noore neiu päärätik. Sellele vananevale rätikule tahtsimegi kuulutada uut elu, uuestisündi värvimise läbi.

Hulk aega sorisin pühapäeval Tikamäe raamatukogus. Otsisin mõnda värvimise käsiraamatut. Leidsingi viimaks suure töö pääle „Koduse värvimise õpetuse“. Raskeid keemia formuleid selles

ei olnud, kõik oli arusaadav ja lihtne.

Õhtul heitsin magama kindla otsusega järgmisel hommikul tööle asuda. Öösel magasin rahutult ja nägin katkendilist und: Mahvi rätik oli kirju, muutus siis mustaks ja viimaks ilusaks rukkilillesiniseks. Järsku oli rätiku asemel papagoi, niisugune naljakas kõvernokaline värviküllane lind, keda ma linnas olles nägin vabriku direktori aknal puuris. Papagoi oli siin vabaduses, tõusis lendu, ikka kõrgemale ja kõrgemale ja kadus viimaks hoopis taevassinisesse kaugusesse, kuhu silm enam ei seletanud. Mahvi jäi palja pääga järele vaatama, kui rätik papagoina taevasse lendas.

Kui oleksin olnud mõni unenägu-gudesse uskuja, siis oleksin nüüd kindlasti arvanud, et eesseisev töö hästi ei lähe ja õnnetused mind ootavad.

Olin kindel oma ettevõtte kordaminekusse kui täismees kunagi. Hakka nüüd enneaegu hädaldama ja virisema, siis ei tule tööst midagi välja. Julge päähakkamine on alati enam kui pool võitu. G. Põldmann.

NOORTE TÖID!

Minu neljajalgne sõber Vully.

Olin umbes seitsme-aastane, kui ta meile toodi: kikkõrvaline, tumedakarvaline hundikoer. Ta ei olnud enam kutsikas, vaid juba täiskasvanud koer. Nimeks panime talle „Vully“.

Alguses oli ta kole metsik. Sattus mõni kass talle ette, puhus ta mõne silmapilguga selle eluküünla. Ta armastas kilgates taga ajada kõike, mis aga liikus: kanu, vareseid, jalgrattureid jne. Paari päeva järele olid meie kanadel sabasuled viimseni välja kistud ja ta pidas hoolt, et uued enam ei kasvaks. Kukega, kes ei tahtnud nii kergesti oma uhket saba kaotada, olid tal päris korralikud lahingud, mis viimaks siiski lõppesid kuke kaotusega. Kukest tehti praad; Vully aga sai minu isalt säärase „keretäie“, et ta enam karjudagi ei jõudnud.

Sellest päevast peale algas Vullyl järjekindel „treening“. Varsti lakkas ta kanu tagaajamast ja hakkas ainult tervest kehast värisema, kui mõnda nägi. Siis õpetasime teda „sit-

sima“, „paluma“, visatud pulka tooma, üle pulga hüppama jne. Ta oli väga virk õpilane ja pea oli kõik selge. Talvel rakendasime ta kelgu ette ja õpetasime sõitma. Peagi jooksis koer kelgu ees kui hobune, isegi siis, kui meie neljakesi kelgul istusime.

Nüüd, nelja aasta möödudes, on temast saanud mulle truu sõber ja kodus hää majavaht. Olen temaga ka ühes pildistatud. Vully mõistab juba näpunäitamisest, kas teda keeldakse või kästakse. Majauksed, kui need pole lukustatud, teeb ta kõik ise lahti.

Hommikul, kui Vully tuppa tuleb, on ta esimene käik minu voodi juure ja ta püüab mulle tervituseks nägu lakkuda. Jõuluks kinkisin talle rea väikesi vorste, mis talle ümber kaela panin. Neist jätkus talle ainult mõneks minutiks. Veendusin, kui õige on vanasõna: „Sellest jätkub kui koerale kaela-vorsti.“

Pärnu XI algk. õpil. E. K.

Sügispideduse vaimud.

Ilusa kevade ja suve järgi tuleb hirmus ning porine aeg, sügis. Seega tulevad ka „vaimud“, mis inimestele rahu ei anna. On õudne küll öösel, kui suurest metsast läbi minnes kardad maha raiutud puid, mis tontlikult valendavad. Mõni räägib õhtul surnu vaimudest.

Nii rääkis kord üks poiss, umbes 12-aastane, teisele omasugusele, et laupäeva öösel kalmistul peavad surnud ingli näol hauast välja tulema ja jälle tagasi minema. Teine poiss ei uskunud seda juttu. Nad lubasid laupäeva öösel kl. 1 kalmistule minna, sest siis pidid vaimud haudadest välja tulema.

Saabus laupäev ja selle järele öö. Poisid läksid. Kalmistul kõndides ning oodates kesköö, nägid nad inimest, kes

omaste haudadel palvetas. Tal oli suur must rätik ümber, mis tuule käes lehvis. Poisid ehmusid seda nähes ja panid kalmistult kisaga jooksu. Tänaval edasi joostes tulid poistele kaks meest vastu. Nende küsimustele, miks poisid nii jooksevad, seletasid nad, mis kalmistul näinud. Mehed naersid selle peale ja võtsid poisid enestega kaasa, et nende eksitust selgitada. Poisid läksid. Kalmistule jõudes ei olnud sääl kedagi. Hauad palvetaja, kes poiste lärmi kuulis, ehmatas ja jooksis ise ka ära.

Sest saadik hakkasid poisid isegi uskuma, et vaimed ei ole. Aga vanad inimesed räägivad ikkagi pimedail sügisõhtuil vaimudest ja nende tegudest.

Rakvere algk. õpil. M. R.

man. Pole ühegi aasta neid siin näinud. Kui tahtsid vahel niisama kas või nalja pärast mõnd näha, siis pidid otsima maailma aeg metsi mööda oravat nagu tikutulega taga.

Aga nüüd — oh sa heldene aeg! Nagu sa puu otsa vaatad, nii keksib teisi sääl karjakaupa ja kõik ühesugused hallid, kikkõrvuga ja tagurpidi rõngas-sabaga. Ja hällitsevad ikka tsuk-tsuk! tsuk-tsuk. Nii muudkui keksivad ja narritavad teised sind ülalt. Eks ta ole see orav — kah pisike vallatu loom nagu koolipoisski. Ja kui näed, siis kohe tunned, et enesel sees nagu midagi kihvatakse: saaks ometi tolle hullu kääbikutsika kätte ja pistaks õige puuri!

Juss rääkis, et teinudki ühega nii, aga hädas olnud teisega päris — vallatu sunnik: kui puurist välja pääsnud, siis muudkui lasknud jooksujalu läbi kõik kapisimsid ja pildiraamid, akna- ja uksepiitadest rääkimata ning vahetevahel turninud jalgupidi laeski. Aga üks üksikord juhtunud nii, et kui Juss kirjutanud kõrvuni mõtteisse vajunult koolikirjandit, et äkki käinud igavene „käre“ matsak ja orav istunud, nii pikk kui lai, keset kõige värskeimat tindist mõttevalangut. Nojah — ja siis olnud pahandust palju, rääkimata veel Jussi ehmatusest ja karjatusest, — ja küünejälgi olnud keset vihku kah palju!

„Oli mis oli, aga nalja oli kah tingimata palju,“ kiitis Juss pärast uhkelt koolis.

Väike Karla saanud kord koduteel ühel põrgulisel „hänna“ ot-sast kinni haarata“ ja mõelnud, et ongi orav käes. Aga võta näpust. Loomake ajanud jalad harki, mõelnud veidi, teinud siis õige pahase häälega oma tsuk-tsuk! ja järgmisel silmapilgul olnud Karlal tunne nagu oleks pikne kätte sähvatanud ja tskael — orav jõllitab üpris häbematult puu otsas, seesama orav! Käegakatsutavad aga olid ka küünejäljed õnnetu Karla lõual ja ninal. — Ja sest ajast peale Karla enam „seandsete põrgujõmpsikatega“ tegemist ei tee.

Aga vaat, ühel sügispäeval, kui oli sadanud värsket lund, juhtus koolis, et keset magusamat söögivaheaega kargas Hendrik suure mürtsu ja robinaga klassi ja vehkides kättega ning ahmides suuga sai vaevalt hüüda:

„Poisid, teie veel sööte, väljas igavene pesu oravaid!“ Hüüdis ja kadus.

Lendasid siis need leivapalukesed ja lihakondid kolksti sahtlisse, polnud enam aega hoolit-seda selle eest, et mõni ei sa-tuks kuhugi raamatute vahele või ei istuks vihu nimesildile. Ja välja mindi kah niisuguse robinaga, et terve koolimaja seinad värisesid.

Ja väljas oligi „igavene pesu“ oravaid — lugeda küll kel-legi aega polnud, aga terve tro-bikond kohe.

Nojah, ja siis — õpetaja ka ei näinud ja ..., siis läks sõda lahti. Lumi oli ka õnne kombel sulakas, nii et igaüks võis olla lihtsõdur ja kindral korraga — ja kisa oli ka päris isamaa eest

kohe. Kuule lendas küll nii tihe-dalt, et ilm kohe läks palju hä-maramaks, aga oksal kiikuvaid kääbikutsikaid oli selle koleda ärevusega raske tabada — oleksid nad veel kõik kobaras, nii ühes mütsakus olnud!

Viimaks läks siiski üks kena kriimude silmadega, halli karva ja lopsaka sabaga loom „verest ära“, laskis kõrvad lohti, saba sorgu ja tuli puu otsast korrali-kult maha, enesel säärane nagu pääs, nagu kavatseks alla anda.

Volli, väike poisipõnn, aga elav ja harjakas nagu oravgi, jooksis kohe suure hurraaga võidetut vangistama. Aga võta näpust: see mahatulek oli ainult „knihv“, nagu Hendrik pärast teistele seletas. Jah — on orav käes, aga, näe, ei olegi. Volliil kargas selle paha nalja peale hing pisut täis ja leides enesel äkki mingi roikaotsa pihku puu-tuvat, häigas sellega põgenejale järele, siiski nii poolkogemata.

Oi, see tabas vahvasti! Orav tegi poiste silmi all Hendriku ju-tu järele „seitse kukerkuuti ko-he“ ja paljastas imelikult oma valge hambapaari, aga andis ometi ka alla! Kõik olid valmis vangistama vallatut looma: kes suure labakindaga, kes mütsiga, kes taskurätiga. Üks-kaks-kolm soetatigi aga kohale kõögist min-gi korv ja teenijanaise põll ja suure hallooga ja seletamisega liiguti, nagu võidukas sõjavägi, koolimaja ukse poole.

Eks uksele tulnudki vastu õpe-taja, olles väga imestavalt-küsi-va ilma.

Noh, nüüd läks lahti: nüüd olid kõik kangelased ja asjame-hed. Mõtelgu õpetaja ise, neil, poistel, on käes orav! Ikka pä-ris orav kohe, puu otsast!

Viimaks sai suure hädaga sõ-najärje üksinda oma kätte väike Volli, kes oli jäänud hoopis teis-te varju, kuigi rühkis kogu aeg hoolega ettepoole. Temal oli korv oravaga.

„Kolpta, Kolpta!“ ähkis ta säravi silmi, vinnates kõrgemale põllega kaetud korvi. Ja mõnigi kuulis teatava kadedusetundega, kui Volli tähtsana seletas, et vaadaku õpetaja järele, et on orav, tema ise, Volli, võtnud orava kinni ja pannud korvi, nüüd olevat aga vaja puuri,

Ühe noore polaaruurija traagiline lõpp.

Hiljuti sai noor 25-aastane inglise polaar-ekspeditsiooni juht Gino Watkins ühel hülgejahil kajakaga surma. Noor uurija tahtis uurida polaar-lennuühenduse võimalusi Kanada ja Inglismaa vahel ja juhtis samuti juba kahe aasta eest üht Gröönimaa ekspeditsiooni.

Noorkoelka kuues seadus

ehk
meie poisid oravaid „haukumas“.

On ju nii, et tänavu on kole-dasti oravaid.

Arukamad mehed vallas rää-givad, see tulla sellest, et täna-vu olevat kuused metsas käbi-dest lagedad ja kääbikutsikad püüdvat väljaspool metsi puu-oktse vahele kõlkuma jäänud vahtra- ja saareseemneid ning tammetõrusid.

Eidekesed aga lõövad hädal-dades kaht kätt kokku ja sõna-vad, et see tähendavat halba, nii midagi „mässu või suurt vere-valamist nagu sõda või“... — enne suurt sõda olnud samuti.

Olgu nüüd, kuidas ta on, aga tõsiasi on see, et neid oravaid on tänavu kole palju küll.

Nagu näiteks koolimajagi

Noorte õhuõhjadus

Lennuajalugu.

Staatiline lend.

Oleme kõik näinud ja teame, et suits tõuseb üles. Seda nähet seletatakse füüsikas järgmiselt: põlemise tagajärjel sündinud soojuse mõjul hõreneb õhk; hõrenenud õhk on aga palju kergem ja vähem tihe kui teda ümbritsev külm õhk, mispärast ta tõuseb ülespoole, andes ruumi külmale ja tihedemale õhule; selle tagajärjel sünnib alt ülespoole tõusev õhuvoolus, mis viib enesega kaasa suitsu sünnitavaid kehakesi. Sel viisil võib

ka hõre õhk üles tõsta teisi kehi, s. o. raskusi.

Juba muistsed inimesed märkasid seda. Tuli ja suits olid neile vahemeesteks taeva, s. o. jumalate asupaiga ja maainimeste vahel. Tule abil saadeti õhvisuitsuga ohverdaja soovid jumalate juure.

Tuletagem ainult meele: piiblis seletatakse, et Aabeli õhvisuits tõusis otse taeva ja Jumal võttis tema palve kuulda, kuna Kaini õhvisuits mõõda maad laiali valgus, täheks, et Jumal

kuhu teda sisse pista, käsitöötunnis võivat nemad kohe puuri teha.

Ja rüsinat tungiti lahtisest uksest kööki, et toetada korvi oravaga lauale ja vaadata järele, et ikka on päris orav kohe.

Õpetaja ei lausunud sõnagi, aga igale poisile paistis juba ta näost mõte: „No olete mul ikka vahvad poisid küll!“ Ta läks laua juure, avas väga ettevaatlikult põlleääre ja piilus selle vahelt korvi. Siis aga muutus ta korruga väga, väga tõsiseks.

Kõik vaikisid.

„Mis on?“ küsisid sädelevad silmapaariid: „Kas orav on jalga lasknud?“

„See orav on ju — surnud!“ sõnas õpetaja tõsiselt ja jättes avatuks põlle, tuli laua juurest eemale, „vaadake!“

Vaadati — vaigiti. Polnud enam ühtegi kangelast. Köök jäi poistest pikkamisi hõredamaks ja hõredamaks. Üksikud seisid vaikides langetatud silmi. Väike Volli toetus murtuna pliidi najale, olles ka veendunud selles, et orav oli surnud. Volli oli väga kahvatu, huuled värisid...

„Ma ei lõonud ju, ma, ma — niisama panin puuksa ette, ma, ma... ma ei tahtnud!“ katkestas vaikuse Volli.

„Jah, Volli, sa ei tahtnud!.. ütles õpetaja ja võttis poisi lumest märja ja jääkülma väikese käe.

Kas pidi selle „mehe“ väikene süda niisama külm olema kui too käsi mis „niisama pani puuksa ette“!? Ei, see süda oli väga soe, sest Volli silmis läikis kaks suurt pisarat.

Mindi klassi. Tund algas.

Keegi ei rääkinud enam oravast, keegi polnud enam kangelane, kõik olid süüdlased, keegi ei julgenud enam õpetajale avasilmi otsa vaadata. Jutt ei sobinud, töö ei sobinud...

Volli kõrvus tuikas hirmus sõna — mõrv, mõrv, mõrv... Südagi lõi kuidagi raskelt. Oli halb olla...

Oh, kuidas väris, kuidas hüppas, kuidas rabeles see tiluke südameke tema külmade

sõrmede vahel, see süda, mis tõmbles surmakrampides!

Volli silmade ees tantsisid pildid: mänglevad oravad puu otsas; lendavad lumekuulid, poolpehkinud rõigas puu najal; jõuetult siplev loomake; orava klaasistunud silmavaade korvipõhjalt...

Tahtmatult — mõttetult lehitsevad sõrmed täiskirjutatud ja -kriipseldatud kladelehti; hajameelselt veeris pilk üle pliitsi ja sullejalgede, — et põgeneda südametunnistuse-piina eest.

Korruga naelutub vaade hoolsalt sõnu täislükitud leheküljele. Silmis virvendavad laused:

„Noorkotka seadused: 1. ... 6. Noorkotkas on loomade ja looduse sõber ja kaitsja. ... 10. ...“

Kas ei ole tema, Volli, noorkotkas? Kas ei teadnud ta seda varem juba? Kas ei olnud ta seda õppinud enne juba? Jah ja ei! Tema jaoks polnud seda seadust seni, nüüd ta on.

Puud koolimaja akende all olid lagedad hüplevaist oravaist. Viimane neist ruttas hirmunult puult puule, liugles oksalt oksale — ära suure metsa poole, ära Tuulemäe kõrgeisse pedajaisse, sinna, kus küll kisavad mõnikord kaarnad, aga ei pääse ligi tigidad koolipoisid.

Akki läks nii väga-väga soojaks väikese Volli südames. Korruga tegi ta tahtmatult liigutuse, nagu tahaks ta tõusta ja hüüda põgenevaile oravaile:

„Arge põgenege väikesed, kenad loomakesed! Tulge tagasi, me polegi ju nii halvad poisid, me oleme noorkotkad, hoiame teid. Ei tea, kuidas see äpardus ometi tuli või oli! Ma ei tahtnud ju...!“

Ent oravad põgenesid siiski. Viimane neist ruttas hirmunult puult puule, liugles oksalt oksale — ära Tuulemäe kõrgeisse pedajaisse...

Lõppesid viimaks pikad-pikad tunnid. Volli põgenes koolimajast nii ruttu kui võis.

Aga koduski ei lahkunud paha süüdlasetunne. Veel uneski välgatasid korraks-paariks ora-

veda põlgab. Samuti on piiblis öeldud: „Vaata siis oli sääli üks tuline vanker ja tulised hobused, ja need lahutasid mõlemad ühest ära ja Elias läks kanges tuules üles taeva.“

Sellest võime järeldada, et muiste igal pool olid suitsu omadused teada.

Kreeka õpetlane ja väepäälük Tarentsi kirjeldas 260. aastal e. Kr. „lendavat tuld“. See „tuli“, otsustades kujutuste järele kreeka vaasidel, pole muud, kui ussi sarnane õhupall, mis täidetud suitsuga.

Samuti oli ka Hiinas 206. a. e. Kr. tehtud lendav uss-draakon. „Ussid“ olid ka tuttavad sakslastele ja venelastele. Ühes saksa teoses, mis välja antud 1405. aastal, leiame üksikasjalise „ussi“ kirjeldise, mis on järgmine: „Pää on valmistatud pergamentist keha linasest riidest, saba kergest siidist, avatud suhu on asetatud küünal või rakkett, et hoida ussi sisemuses sooja õhku.“

va klaasistunud avali silm ja valge hambapaar, veel väänles sõrmede vahel mõnnetu loomakeha...

Jõudes järgmisel hommikul kooli, leidis Volli jälle oravaid puie otsas hüplevat, ja poisid seisid ning vaatlisid neid. Ei haaratud enam lumekuuli, ei käigast.

Hendrik arvas, et oleks „igavene vahva asi“, kui saaks isegi nii kõrgel niisama vabalt kui oravgi turnida.

Juss tähendas, et ega vist küll pää nii kõrgel ei kanna ja ka puuladvad ei kanna — võib „matsti maha sadada“.

„Pole ka hända, millega saaks hüpete juures nii tublisti tüürida,“ täiendas Karla.

Ja Volligi süda muutus kohe palju-palju kergemaks, leides, et teisedki olid oma sisimas läbi võidelnud sama võitluse ja olid muutunud paremaiks — ja et oravad ometi olid tulnud tagasi!

Kas nad siis tõesti polnudki pahased? Kas nad siis tõesti ei kardagi enam?!

Nemad — poisid ja oravad — võivad siiski ometi olla sõbrad!

Kuuste Kolpta.

KESKÖÖL.

Kohtunik: Kas olete kindel selles, et oli just kesköö, kui kuulsite mõlemaid pauke?

Tunnistaja: Täitsa kindel. Olin parajasti aias ja nägin, et päikesekell näitas keskööd.

Kohtunik: Aga kuidas te seda pimedas nägite?

Tunnistaja: Mul oli taskulamp kaasas.

Sarnaseid „usse“ tarvitati mitmesugusteks signaalideks ja sidepidamiseks kaugete maade päale; hirmutati vaenlase sõjavägesid, andes „ussile“ peletise kuju. Nende abil süüdati põlema vaenlase laagreid ja sünnitati segadust vaenlase ridades.

Vene vürst Oleg tarvitas „usse“ Tsargradi piiramise ajal 906. a., süüdates põlema nende abil linna.

Jesuiit Kirchner soovitas tarvitada „usse“ religioonilisteks (usulisteks) otstarveteks. Ta soovitas neid teha läbipaistvast paberist ja riidest; „ussi“ seespoolt valgustada ja selle seintele kirjutada hirmutavad sõnad, nagu: „Jumala viha jne. ning sarnane „uss“ lasta pimedal ööl taeva alla mitteusklikele hirmuks ja usklilele usukinnitamiseks.“

Uss-draakonite leiutamise järele on loomulik ja arusaadav, et üleminek õhupallide valmistamisele, mis võivad üles tõsta inimese, ei nõua enam palju aega.

Esimese õhupalli valmistasid hiinlased 1306. aastal. See õhupall tõusis õhku Hiina päälinnas Pekingis. Taevapõja Fokieni kroonimise pidul, kuid ilma inimesteta.

Umbes samal ajal tehti ka Euroopas õhulaevade kavandeid mitmete õpetlaste poolt; ning uuriti õhu omadusi.

Õpetlane Otto Herike tõestas, et kerged anumad, mis täidetud hõrendatud õhuga, võivad tõusta õhku; sama tõendas ka munk Albert Saksoonlane. Teine munk Francesco ja temaga ühes saksa professorid Fischer ja Storm tõestasid, et nõu, millest õhk välja pumbatud, kaalub vähem kui sama nõu õhuga täidetud. Sellega oli teoreetiliselt tõestatud võimalus, et mitmesugused kehad võivad ujuda õhus.

Eeloleva alusel tegi Francesco „õhulaeva“ kavandi, mis pidi võimaldama õhku kaasa võtta inimese. Kava järele pidi õhulaev koosnema paadist, mille külge on kinnitatud 1/9 millim. paksusest vaskplekist valmistatud neli õhutühja palli, milliste läbimõõt 7,5 meetrit. Õhulaeva pidi juhutama purje abil.

Kuid seda kavandit ei olnud võimalik täita, sest 1/9 millim. paksused vaskplekist pallide seinad ei pidanud vastu atmosfääri rõhumisele.

Enam tõenäolikumad ja tagajärjekamad olid lennu katsed, mis tehti sooja õhu ja suitsu abil.

Järg 6.

Nähes auto valmimist ja suure töö lõpule jõudmist, hakkas Mary kahju. Ta teadis, et nüüd on möödunud ka need päälõunased tunnid, milliste kestel oli nii häa olnud viibida koos John'iga. Kuid ta lootis oma salajasemas südamesopis, et John korraldab auto ristsed, paneb talle nimeks „Lendav täht“ ja esimesel proovisõidul võtab Mary enesega kaasa.

Mary värviski auto küljele suure punase tähe kollase sabaga ja teatas Johnile võidurõõmsalt, et auto nimi peab olema „Lendav täht“.

„Mispärast „Lendav täht“?“ päris John.

„Hüva“, vastas Mary kõhklevalt, „ta näib ju lendava tähena ja päälegi, kas pole sa millalgi kuulnud, mida räägitakse lendavast tähest?“

„Ei. Mida räägitakse?“

„Hää küll,“ algas Mary häbelikult, „hüva, räägitakse, et...“

et kui näed taevavõlvi lendavat tähte, siis võid... suudelda neit, keda armastad.“

Viimaste sõnade juures ta pööras pää kõrvale, kuna palged lõomasid häbipunast.

„Võib-olla, et toimingi nii,“ oli Johni külm vastus.

Vaene Mary!

Ta ei julenud John'ile enam rääkida oma auto ristimise kavatsusist, sest John võis ta välja naerda.

Mary jäi kannatlikult ootama „Lendava tähe“ lõplikku valmimist, millal John temale ütleb: „Mary, istu mu kõrvale, teeme üks väike proov!“

Kuid John ei lausunud sõnagi proovisõidust. Mary arvas aga, et see tuleb laupäeva päälõunanal, kui värv on täiesti kuivanud.

Ses lootuses ja põnevas ootuses möödus reedene päev. Päälõunanal Mary viibis oma sõbranna Alice Collins juures. Teel koju möödus ta kollane võidusõidu-auto. See oli „Lendav täht“. Rooliratta taga istus John ja tema kõrval üks neiu.

Mary peatus kul pistest raba-
tud. Esimene proovisõit! Esimene katse! Ja John võttis kaasa kellegi teise.

Oh, John, John! Pisarad purskasid Mary silmist. Pettumuse, alandamise ja purustatud uhkuse pisarad. Ta tuikus koju ja põgenes treppi mööda oma tuppa.

John polnud millalgi rääkinud oma kavatsusist esimese proovisõidu korraldamiseks. Kuid arusaadavalt oleks ta pidanud vähemalt esimesel korral võtma kaasa oma kaastöölise — Mary. Eks ju?

Mary oli „Lendava tähe“ möödumisel näinud vaid Johni kõrval istunud neiu kaelarätti, kuid ta teadis, et see oli Sylvia Lewis, see, kelle kohta kõik teadsid rääkida, et John oli temasse armunud.

Kaheksatuhande miili kaugusel tollest väikesest linnakesest, milles John Johnson veetis oma muretuid päevi, kaks sõjaväelast vahetasid omavahel tervitust.

Need kaks sõjaväelast olid kolmetuhande meetri kõrgusel õhus. Üks neist lendas üle prantsuse ja teine — saksa kaevikut. Möödudes teineteisest, nad saluiterisid teineteisele taskurätikuiga, nagu oleksid nad hääd tuttavad või isegi sõbrad. See oli Euroopas puhkenud sõja esimesel päeval.

Kuid järgmisel päeval, samal kella ajal kohates, nad ei tervitanud enam teineteist. Tervituse asemel haaras üks neist püstoli ja kihutas kuuli prantsuse lenduri suunas.

Kuni selle ajani oli kõikjal arvamane, et lendamine iseenesest on ohtlik ettevõte. Tõusta õhku tolleaegseil ebastabiilseil lennukel leiti võrdseks enesetapmisele. Arvati, et lennukile asetatud kuulipildujast või õhupommist on küllalt lennuki tasakaalust väljaviimiseks ja lennuõnnetuse põhjustamiseks.

Kuid nende kahe lenduri vahel vahetatud püstolikuulid tegid lõpu sellele valearvamisele.

Järgmisel päeval prantsuse lendur võttis enesega kaasa püssi. Saksa lendur tõusis aga õhku laskuriga, kes oli varustatud kuulipildujaga. Varsti saatsid nad kohtamisel teineteisele tervitust kuulipildujate tuleragina saatel.

Sõda õhus, õigemini, õhusõda oli alanud.

Olen lugenud selle raamatu

TARK JA LOBUS REISISILT-SILINE.

KARIN MICHAELIS: „BIBI“.

„Looduse Kuldraamat“.

See raamat võitis juba ilmudes endale vaimustatud lugejaskonna. Meil lapsed kohe kaklesid selle lugemisjärjekorra pärast. Ei aidanud muud, kui palusime õpetajat lugeda see algusest lõpuni kogu klassile ette.

„Bibi“ päätegelaseks on kümneaastane jaamaülema tütar Bibi, kelle seiklusrikas elu pole huvitav lugeda ainult hitarlastel, vaid ka poistel. „Bibi“ soovivad meelsasti ka täiskasvanud.

Väike teravmeelne plika, keda vallanud kirklik reisikihk, tunneb pääst Daanimaa kaardi, selle arvutute kirjõrdide ja raudteestikuga. Kodus tal on aed täis imelisemaid lilli, sinna kogub ta oma arvutult rännakuilt ja sõitudel mitmekesiseid loomi, terveid ja vigaseid, hoolitsetes nende eest suurima tähelepänuaga.

Bibi teeb küll palju muret isale, kuid igakord ta saadab oma rännakuilt kirju, mille kaudu on antudki edasi teose käik.

See on otsekoheselt, veenvalt ja suure armastusega kirjutatud teos, mida läbib sügav patriotism, loomaarmustus ja esteetiline kui ka eetilise toon. —da.

Raanist on ammugi läbi, kuid kaua veel liiguvad su siseimas need kaunid kujud, mis kirjanik liikuma pannud.

Sellise ülendava mõju jätab iga häa raamat. — Et meie kirjandusturul on musttuhat raamatut ja nende hulgas üpris vähesed, mida võiksime tõesti häädeks nimetada, siis püüame ühtselt välja otsida ja kõigile tutvustada neid väärtuseid, mis meie südamed on pannud tundmuste tulvil hõiskama ja värisema Kirjutage oma lemmikteose kohta „Õpilastele“ väike paarikümneraline artikkel. Kuid olgu see sõnastatud nii, et see vaimustus ka teistele külge hakkaks, et nad tahet ja tungi tunneksid ka ise seda teost lugeda. Kõige paremad neist avaldame siis siin osakonnas: „Olen lugenud selle raamatu.“

Teeme juba täna sellega algust.

Toimetuse.

„Õpilastele“ lugemisringid.

Nagu Vandismäe Endu soovitas asutada lugemisringe, nii on ka paljudes kohtades tehtud, kuid paljud ja paljud ei tunne veel „Õpilastele“. Oleks tarvis „Õpilastele“ levitada, tarvis ka tellimisi vastu võtta, kuid seejuures oleks huvitav teada, mis teeb teine ring jne. Pääle „Õpilastele“ võiks ju veel „Vikerkaart“ tellida kogu ringile. Kindlasti on see huvitav. Võiks korraldada kirjavahetust ja oma ajalehe levitamiseks igapidi kaasa aidata. Seepärast palun kõiki lugemisringe üle maa kirjutada oma aadress mulle. Usun, see vist ei tee palju kulu. Ja ka need, kes ise tellivad „Õpilastele“, võiksid astuda ringidesse, et pidada kontakti teistega. Ringide tööst võiks „Õpilastele“ tuua järjekindlalt teateid. Ühiselt jõuab ju rohkem. Talvel võib lindude söötismajakesi üles seada, ehitada lennuk-

mudeleid, mängida jne., jne. Palun siis kõiki „Õpilastele“ lugemisringe kuni 15. detsembrini 1932. a. mulle teatada oma täpne aadress (postkontor, kool, ringi nimi või klass). Minu aadress: E. Aleve, Tallinna, Väike-Ameerika t. 28—16.

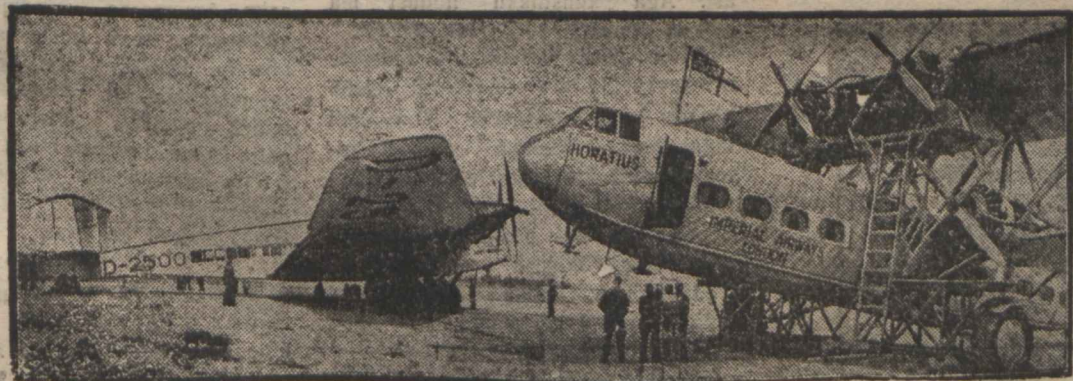
Seks jõudul! E. Aleve.

Toimetuse märkus.

Koolidevahelist kollektiivset kirjavahetust, kus ühe kooli klass, noorteühing või lugemisring kirjutab teise kooli vastavale organisatsioonile, võime tõsiselt soovitada, sest see aitab luua ühistunnet ja sõbralikke sidemeid koolide vahel. Ühe kooli õppurkond saab teada, mis tehakse, kuidas toimitakse teises koolis. See toob ärgast püüdu, tublit võistluste vaimu noorte ridadesse. Ei taheta jääda teistest maha, vaid rühitakse esirinda, ikka esimeste kõrvale ja kohe kas- või esimeseks.

Lugemisringide vajalikkus on meile kõigile selge. Üksi ei suuda tellida ajakirja, oma lehte; ühiselt aga on see kerge, nii kerge, et sent või kaks nädalas välja anda „Õpilastele“ tellimiseks ei tee kellelegi raskusi.

Et Tallinna noored on üldse kõige aktiivsemad niihästi lehelugemises kui kaasatöötamises, siis võtku nad päälegi eni. pääle lugemisringide keskkorralduse loomine. „Õpilastele“ hakkab tooma järjekindlalt teateid lugemisringide tööst.

KAKS OHUHIIGLAST KOHTAMAS.

Huvitavam kohtamine oli hiljuti Londoni lennuväljal, Croydonis, kus maandus Saksa suurem maalennuk „D. 2500“. Juhuslikult oli samal ajal väljal ka Inglise kõige suurem maalennuk „Horatius“. „D. 2500“ peab nüüd plaanikindlat ühendust.

Pisilinna pale.

Kiirräändur peatub Võrus ja näeb...

Emalt sain tuliued sokid ja kindad, isalt aga keretäie vitsu kodust lahkumisel. Nüüd olen kirklik rändur, meeukohtades peksab veri ning ihaldan seiklusi...

Tahan saavutada kiiruse rekordi Eesti omapärasemate kohtade läbistamisel. Hiljuti veel liuglesin paadiga Võhandul, imetlin kuulsat jõge ja ajaloolise Kirumpää kantsi varemeid, ning heitsin lõpuks paadi ankrusse Võru linna alla, mille leidsin keset ümbritsevat sood kui istuva konna mähtalt.

Olin hilinenud linna saabumise, nii et juba hämarus, kui jõudsin Tammula järve kaldal asuvasse parki, kust leidsin võimsa pronksist monumenti, püstitatud meie lauluisale Kreutzwaldile. Ümbritsevas hämaruses tundus müstikat, ning eemalsüt-

tivate elektritulede viikudes näis kui oleks ausamba jalale raiutud pilt elav, kus Kalevipoeg rammu katsudes sarvikuga võidab viimase.

Läksin edasi ja tajusin hirmuvärinaid endas, sest silmad olid peatunud saksa algkoolimaja ning lasteaija vahel asuva, pildi järele tuttavaks saanud „Niiluse maja“ ähmaseil kontuurel, kus tapeti üksik vanake paar aastat tagasi, milline seni avastamata mõrv veel praegu kisendab taeva poole.

Kreutzwaldi ja Jüri tänavail ilmnevat juba linna omapärasused. Noored poisiplõnnid jooksevad kohalikke ajalehti pakkudes ning nende hõiked kostavad „rõngaliina“ äärest ääre. — „Taara“ kohviku kõrval ilutseb mikroskoobiliselt väikse maja

uksel silt: „Vaba evangeelium“; ning selle all moodsas „kadaka“ stiilis: „Täna saab ka olema jutlustaja Tallinnast“. Vähe avatud ukse kaudu kuulub ruumist aga kummalisi hääli, esiteks nagu määrkassi vingumist, siis ühe mehe nutu häält ja lõpuks naeru... Mulle tundub see äärmiselt suure usu labastamisena, ning ma sammun juba kiiresti allalinna, kus seisain uue üllatuse ees. Kümnekond ja veel teist niipalju karmide nägudega kulpaid sammub tänaval raamatute ja kaustikutega. Nooruslikult naljatades kaovad mehed varsti majja, mille esiküljel näen silti: gümnaasium. Selgub, et eriskummalised vanakesed olid koolipõlised, kohaliku õhtukooli õpilased.

Liikudes Kreutzwaldi tänaval raudteejaama suunas, tundub

õhus Haanja meeste „odööri“ ja kollase saia lõhnu, siin ja sääl teemajadest kostavad sillerdavad hääled, ning taamal uinub üksik kogu kuskil maja trepil, möödujate tähelepanu äratamata.

See on lõige Võrust, pilt minu silmade ees, südamlukku soojust ei hoova aga kübetki väikekodanlise linna palgest, ning juba ma olen jõudnud linnast välja, suundudes Haanja kõrgustikule. On õhtu, aga mina, väsimatu hulkur, tunnen, kui oleks taas värske hommik. Munamägi kutsub mind ja ma jätan kiiresti seljataha sik-sakilise Võrusoo aleviku, kui moodsa „pilpaküla“.

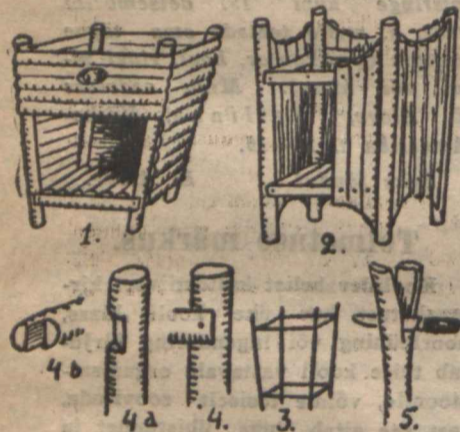
Peaks aga juhtuma, et selle „lipitud“ ja „lapitud“ virilavõitu aguliga kord linn ühineb — siis võtan uuesti sule pihku, et kuulutada inimlikkuse võidulepääsu.

Kiirräändur Karlis.

Paberikorb kepikestest.

Koorimata kepikestest saame teha hulga ilusaid asju, vajades üsna vähe tööriistu: kõigepäält nuga, vasarat ja — kui just käepärast — väikest käsisaagi ning naelatange. Materjaliks kõlbavad oma sileda koore tõttu kõige paremini sarapu kepikestest; neid ei ole raske lõhestada.

Täna näitan ühe asjakese valmistamist, mis peaks igal korralikul poisil olema, nimelt pa-

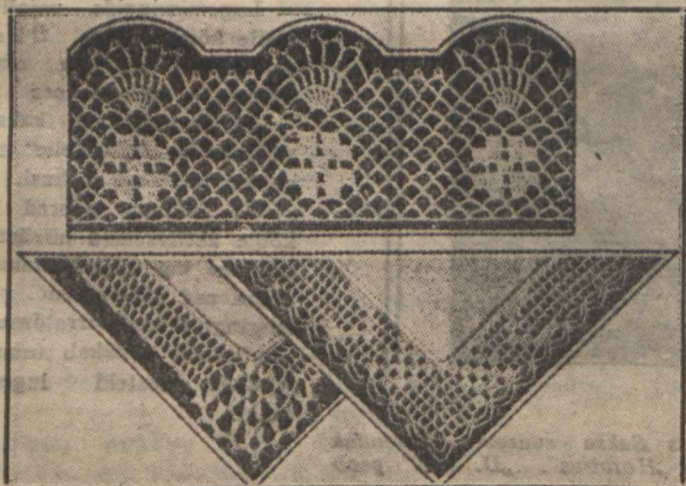
berikorb, et paberitükid mitte igalpool pörandal ei vedeleks. On ju tülikas iga paberilipakat kööki pliidi ette kanda; kergendame endile seda vaeva, valmistame paberikorvi ja tuba on ikka korras.

Joonised 1 ja 2 näitavad kaht paberikorvi, millel viimane külge ei ole veel täitsa kinni löödud, et saaks korvi seestpoolt näha; joon. 3 näitab korvi „kondikava“. Nurkkepid olgu läbimõõdus 2 kuni 3 sm; neid ühendavad külgepid võivad natuke peenemad olla. Kuidas nurk- ja külgepid ühendame, neile enne tapid ja tapiasemed lõikame ja siis naeltega kokku lööme, — seda seletab joon. 4. Kui oleme niiviisi paberikorvi „kondikava“ valmistanud, siis katame ta põhja ja küljed, tarvitades seks pooleks lõhestatud kepike. (Keppide puudusel võiks tarvitada ka tugevat pappi.) Keppide lõhestamisel (joon. 5) tuleks kepi ots toetada vastu pörandat, aga mitte vastu rinda. Noaga töötades peab töödikka nii hoidma, et noa liikumissuund oleks enesest eemale, aga mitte enese poole. Eks ole, seda peate alati mees!

Olendus.

„Õpil.“ nr. 6 käsitöö nurka olid sattunud ebaõiged pildid Selle

eksituse õienduseks toome siinkohal selle nr. teksti juure kuuluvat pildi heegelpitsi üle.

Küsimusi ja vastuseid.

UUSI KÜSIMUSI.

5. Mida tahaksin näha „Õpilastelehes“?

6. Mis arvan unenäost? Vastused saata 12. det. toimetusele, aadr.: „Õpilasteht“, Tartu; postkast 8.

Küsimus nr. 4:

Kuidas suhtun iludusvõistluse? Iludusvõistlused on nüüd moes, ja meil Eestiski on neid peetud. Muidugi naiste ilu. Kõige päält on valijad raske vea teinud, nimelt hindavad nad ka kunstilist ilu. Ometi tuleks seda teha loomuliku ilu järgi. Korraldatavad iludusvõistlused aga ei või siiski kõige ilusamat kindlaks määrata, sest tihti need ennast võistlusele ei registreeri, või on mitteteadlikud oma ilu suhtes. Registreerijad on harilikult esiletõkkijad. Ka fotopilt ei anna inimesest täielikku ilu käsitust, kuid tihti valitakse hulga seast mõnikümme „iludust“ välja ja siis küll juba need esinevad jury ees.

Näen selles ainult alpimist, mis viib rahva kuristikku. Tuleb vastu mõni daam mingitud huulte ja põskedega, nimetan ma niisugust alpimist hullumeelsuseks.

Tom-Mix.

Suhtun tasse kui mittemillessegi. Oleks see ilustamine nii kui vanas Kreekas, siis see oleks üks väärt asi. Aga kunstlikku iludust ma küll ei poolda.

Osav arvaja. (Hei, „Osav arvaja“ — faktiline märkus! Sa ära teinekord enam kirjuta oma vastuseid Tom-Mix'i tagaküljele. Vastuste ümberkirjutamine teeb toimetusele palju lisatööd. Endu).

Minu arvates peaks peetama ka laste iludusvõistlusi.

Bibi. Leian, et iludusvõistlus ei ole palju humaansem toiming kui kartloomade auhindamine näitusel.

Andestatagu mulle see labane võrdlus, kuna ma ei leia paremat. Ma saan aru romaanivõistlusest, milline ergutab loovale tööle noori andekaid inimesi. Niisama on ka

arusaadavad igasugused muud tööde võistlused, kus auhinnana esikohale tulnud saab vastava summa raha või mingi eseme mälestuseks.

Ent iludusvõistlus! Milline luksus praegusel kehval ajal! Kas tõesti ei osata või ei taheta holda raha paremate asjade jaoks.

Otsitakse ilusaid nägusid nagu lihtsaid klaashelmi, kuna kallid pärlid tallatakse jalge alla. Vaadaku sellise võistluse korraldajad ka murest kortsu kistud nägu ja tööst karemaid käsi — kas ei vääri need esiletoomist?

Lastagu inimestel võistelda oma töödega ja võimetega, mitte aga iluga, mida ükski endale anda ega luua ei saa.

Elu Laine.

Pole naie, ei tea. Aga arvan siiski, et neid poleks vaja. Kulutatakse suuri summasid, tehakse palju lärmi ja kära. Aga nagu vanasõnagi ütleb: villu on vähe. Ilu on loomulik and, kel teda pole, tehku või kunstlikult, aga milleks siis minna selle iluga kohe terve maailma ees võistlema?

Micki-Hüreke ja Härja Inetu.

Pean iludusvõistlust rumaluseks.

Bimbo.

Põhimõtteliselt ma pooldan iludusvõistlusi, kahju ainult, et ma pole jury liige. Oleks olnud huvitav amet.

Volli I Suur.

Mis ma ikka suhtun? Üks ilusaime õrnemasoo esindaja sõidab välismaale, saab kuulsaks ja võib-olla ka ilusaks, sest egas Eestis grimeerimine nii arenenud ole kui mujal maades. Pääleselle saab palju kirju, millest muist ära kaotab ja on ikka ilus inimene päälegi, iludusvõistlustel saab ikka esimese koha, vahest ka teise.

Herman Maser.

Iludusvõistlus on tänapäev ainult mõttetut raha raiskamine. Ja kasu pole sellest kellelgi.

Louis X.

Mina tast tühjast ei arva mitte midagi ja nimelt sellepärast, et olen poiss, ja iludusvõistlusi korraldatakse naistele.

Einerlei Stradivarius.

Tartu Kodutütarde esimene pidu.

Tartu kodutütarde esimene pidu möödunud laup. Tartu tütarlaste gümnaasiumi ruumes, läks õige hoogsalt. Osavõtjaid oli palju, et ruumid kippusid jääma kitsaks, eriti rohkesti oli noori. Ettekanded olid hoolega ette valmistatud ja möödu- sid seepärast libedalt, kusjuures mõndagi tuli korrata. Kõigepäätt üllatas pidulisi IX algkooli kodutü- tarde laulukoor, väikesed tüdrukud niisama väikese kodutütre juhatusel kandsid ette 2 laulu. Pääleselle esi- nesid muusikalises osas veel väike- sed pianistid VI algk. ja pedago- giumi algk. rühmast, ei puudunud isegi väike viuldaja V algkooli rühmast. Võimlemise ja tantsu osas esitasid I algkooli kodutütred rah- vatantsu, väikesed paarid kirevais rahvarõivais löid ilusa pildi. Kes- kooli eale vastavalt suuremat osa- vust väljendasid kommertsgümnaa- siumi rühmalt üksiktants ja Tartu tütarlaste gümna. kodutütarde hoog- salt esitatud võimlemine. VII alg- kooli rühm oma lumiste kuuskede ja lumehangedega manas esile talve pildi, kuna agarad külapoisid oma temperamentliku esinemisega valmis-

tasid rohkesti nalja saalis viibi- vale väikesele publikule. Pedago- giumi algkool J. Liivi „Rändajaga“ andis meeleolulise pildi väsinud rändajast pimedal talveõöl. Kodu- tütarde peole kohase rahvuslikult heliseva lõppakordi lõi Eesti Noor- soo Kasvatuse Seltsi tütarl. gümna. oma näidendiga „Suurpäev“. Tantsudest pärast eeskava kujunesid polka ja kaerajaan õige hoogaiks, siis olid ka kõige väiksemad kodu- tütred ja noorkotkad tantsupõrandal.

Einelaud, mida korraldasid Nais- kodukaitse liikmed, leidis rohket kasutamist, koogid aina kadusid.

Piduline.

Rakvere Kodutütred organiseerumas.

Kooliskäijate tütarlaste esialgne organiseerimine Rakveres on jõud- nud lõpule. Algkooli õpilastest on moodustatud esimene ja teine rühm pr. Jõessaare ja prl. Tõl- puse juhatusel, kolmas rühm kes- kooliõpilastest prl. Rääli juha- tuseel.

Rakvere jaoskonna juhiks on pr. O. Vaher, ning Viru ringkonna juhatajaks pr. J. Madisson.

Rakvere kodutütarde asupaigaks

on Virumaa Lastekaitse-ühingu ruu- mid.

Ülo.

Eesti Noorkotkaste pere.

Nagu 1931. a. aruandest selgub, on Eesti Noorkotkaste peres 15 ma- levat, 74 malevkonda ja 286 rühma, kelle liikmete arv 4441. Käesoleval aastal on need arvud tublisti suure- nenud.

Ülo.

Tartu VI noorkotkaste rühm.

(End. Seminari algk. rühm.)

Töötas kuni käesoleva sügiseni hra A. Do Roberti juhatusel. Korraldas omavahelisi võistlusi ping- pongis, males jne. Oli esimene rühm Tartus, kus sooritati nii pesakotka kui ka kotkapaoja katsed. Korraldas 1932. a. 10.—12. juun. oma laagri Vapramäel ja võitis kaks korda kolmest võimalikust Tartu Maleva laagris parima telgi eest auhinna.

Sel sügisel, hra A. Roberti Tar- tust lahkumise järgi, töötab rühm eesti mitmekordse suusatamisemeis- tri ja võimlemisõpetaja hra Theo- dor Andressoni juhatusel. On korraldatud džiu-džitsu kursused ja kirjatööde võistlused. Maleva aas- tapäeval esinetakse hulga ettekan-

netega. Töökavas on veel: suusata- mise ja lennukudeliste valmistamise kursused, noorkotkalike katsete õien- damised, võistlused mitmesugustelt aladelt jne.

Noorkotkas X.

Jälgige järgmisi kuulutusi.

Saapakauplus R. Hansen Tartus, Kaubahoov 1, soovib õpilastele jalanõusid, koolirantsaid ja reisi- kohvreid.

A. Frederking'i seebivabrik juhib tähelepanu oma kõrgeväärtuslikele seepidele, eriti „Kümblusseebile“.

Leivavabrik „Ceres“ soovib rukki-linnase teradest valmistatud „Tervisleiba“.

Ajakiri „Eesti Naine“ palub õpi- lasi juhtida endale emade tähele- panu.

„Postimehe“ raamatukauplus on alati noorte teenistuses.

Kino „Central“, Tartus, teatab laupäevastest ja pühapäevastest noorsoo- ja lasteetendustest. Nimet- etendustel jooksev film on eriti hu- vitav. Lähemalt kuulutuses.

Noored ise on üleannetustele piduri pääle lasknud.

... Aga noorte valmistus on selle juures tõusnud, nüüd on poisid leiduriteks või insenerideks, maa- pealseteks- või õhurüütliteks hakanud, endise aegsed lahingud toomemägedelt on asetatud laag- rdamisega, noored on oma võimuse haaranud „metsadekool“ ja „mänglev elukool“.

Ega see teisiti polegi seletatav...

Noortele abiks tuleb siin jällegi vana eesti raamatukauplus

„POSTIMEES“

TARTUS, SUURELTURUL 16.

Säält võib saada suures valikus igasuguseid

käsiraamatuid

lennukunsti, lennukumudeli valmistamise, foto, spordi, mängu,

skautluse, noorkotkluse, käsitöö, raadio ja muudelt aladelt.

Pääle selle skaudi, noorkotka ja kodutütarde märke, lennukumudeli kumminõõri, mis nii tugeva jõuga, et vähemad meistrid võivad ise lennukisse istuda ja kaasa sõita.

Astuge sisse või saatke tellimised või järelepärimised kirjalikult.

Noored ärisõbrad, Teile on vana eesti äri alati soodsamaks ostukohaks.

„POSTIMEHE“ raamatu- ja kirjutustarvete kpl.

TARTU, SUURTURG 16.

Uuendage aegsasti

„Õpilastele“ tellimist,

et lehe saamisel vahet ei tuleks.

Nõudke kõikjalt „Ceresi“

„Tervisleiba“

Joh. Tamvergi melodekla- matsioon

Võiks otsust alata

(E. Enno sõnad.)

Hind 1 kr. 20 s.

Ladu:

K. K. J. „Töökool“, Tallin- nas.

Kooliõpilastele soovitan

vastupidavaid ja nägusaid

jalanõusid,

kalosse ja botikuid.

Suures reisiravete osakonnas alati rik- kalikus valikus koolirantsaid, kohv- reid jne.

R. HANSEN, Tartus, Kaubahoov nr. 1.

Tegev ja vastutav toimetaja: M. Nurmik. Väljaandja: K. K. J. „Töökool“. Talitusjuht: Verner Kask. E. K. U. „Postimehe“ trükk. Tartu, 1932.